



Brandförsvaret
Olycksutredning

Datum:
2022-07-05

Diarienummer:
RÄN-2022-00075

Handläggare:
Fredrik Nilsson

Olycksutredning

Brand i byggnad, [REDACTED]



DOKUMENTINFORMATION

Brand i byggnad

, 2022-06-24

Händelserapport: G2022.071389

SOS Ärendenummer: 5.5583142.2

Handläggare: Fredrik Nilsson

Foton: Alla foton är tagna av Uppsala brandförsvär

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och mål.....	4
1.3. Metod	4
2. Objekt- och områdesbeskrivning	5
3. Händelseförlopp.....	6
4. Analys.....	9
5. Slutsatser och åtgärdsförslag	10
Spridning av erfarenheter	10

1. Inledning

Olycksutredningen utförs enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 10§ där det anges att en räddningsinsats efter den är avslutad ska undersökas för att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Vidare är olycksutredningens syfte att presentera åtgärdsförslag för att försöka förebygga att en liknande olycka inträffar igen och om den skulle göra det, försöka mildra konsekvenserna.

Omfattningen av utredningen förtydligas i MSB:s föreskrifter om undersökningsrapport efter kommunal räddningsinsats (MSBFS 2021:5). Följande utredning är en ytterligare undersökning i enlighet med 4§ MSBFS 2021:5.

1.1. Bakgrund

Klockan 19:00 den 24 juni 2022 får brandförsvaret larm om brand i byggnad. Inringare ser att det slår ut lågor genom fönster och anger också att en äldre [REDACTED] eventuellt är kvar i byggnaden. Två styrkor, Alunda deltid och Bärby heltid, samt insatsledare larmas till platsen.

Alundas FIP anländer till olycksplatsen efter sju minuter. När resterande deltidspersonal kommer till brandstationen startar inte deras släckbil vilket resulterar i att första släckbil, från Bärby, inte var på plats förrän efter 22 minuter.

Händelsen resulterade i en helt nedbrunnen villa samt en saknad äldre [REDACTED] som förmodas ha omkommit i branden.

1.2. Syfte och mål

Befintlig händelse faller under Uppsala brandförsvars fastställda kriterier för olycksutredning nivå 2 då en person förmodas omkommit i samband med branden.

Syftet med utredningen är att lära och ta vara på erfarenheter. Erfarenheter som sedan kan användas för att se över rutiner och arbetssätt.

Målet med utredningen är att utreda händelseförloppet samt presentera åtgärdsförslag för att förebygga att en liknande olycka inträffar igen. Målet är även att utreda huruvida räddningsinsatsens fördröjning hade någon påverkan på händelsens utfall.

Varför släckbilen ej fungerade kommer inte analyseras i denna rapport, detta kommer behandlas i en separat rapport.

1.3. Metod

Utredaren utförde platsbesök på brandplatsen den 30 juni 2022. I övrigt har följande underlag legat till grund för utredningsarbetet.

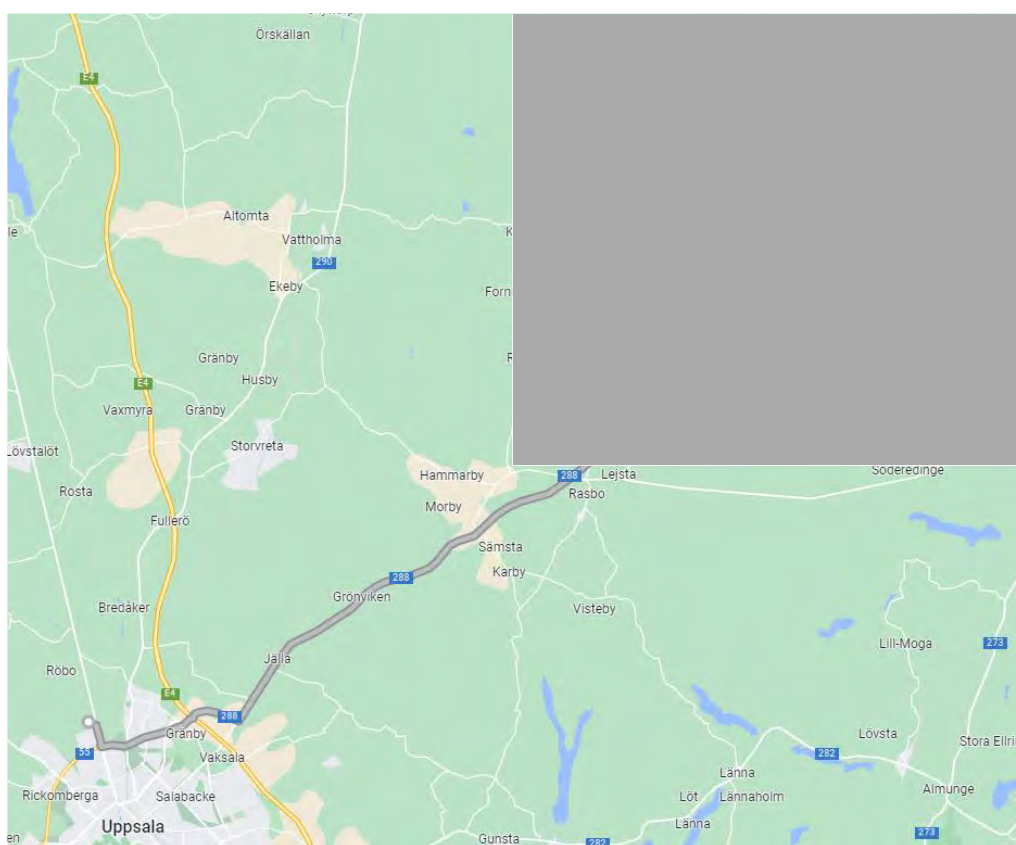
- Foton tagna av Uppsala brandförsvaret i samband med räddningsinsatsen
- Uppsala brandförsvares händelserapport
- Samtal med insatspersonal som deltog vid insatsen
- Samtal med polisens tekniker

2. Objekt- och områdesbeskrivning

En villa i två våningsplan uppförd 1909. Byggnaden var i utförd i trä, med tak av tegel. Byggnaden var belägen i ett mindre bostadsområde med glest belägna villor omgivna av grönområden och mindre skogspartier. Området ligger utmed väg 288 som sträcker sig mellan Uppsala och Östhammar.

Närmsta brandstation, Alunda, är en deltidstation med FIP-funktion¹ och en normal bemanning på 1+2. Alunda brandstation är belägen 5,5 km från aktuell adress. Anspänningstid för FIP-funktionen ligger på 90 sekunder och för resterande deltidspersonal på 6 minuter.

Närmsta heltidsstation, Bärby, är belägen 31 km från aktuell adress. I Figur 1 nedan ses aktuell adress markerad i rött samt sträckorna från Alunda brandstation, belägen uppe till höger, och Bärby brandstation, belägen nere till vänster. Körtid från brandstationerna till adressen ligger vid normal trafik på 6 respektive 26 minuter.



Figur 1 Körsträckor från brandstationerna till aktuell adress

¹ Första insatsperson. Styrkeledare med ett mindre brandfordon som denne har med sig dygnet runt och därmed redo att åka direkt till olycksplatsen utan att behöva åka via brandstationen

3. Händelseförlopp

Brandförsvaret larmades klockan 19:00 fredagen den 24 juni 2022. Det är en granne som ringer in till SOS och anger att det är en villa som brinner, det är en fullt utvecklad brand och det slår ut lågor genom fönstren. Grannen anger även att det eventuellt finns en äldre [redacted] kvar i byggnaden.

Alunda, Bärby samt insatsledare larmas till platsen. FIP från Alunda är första enhet på plats och ankommer klockan 19:07. Vid framkomst konstaterar FIP att byggnaden är övertänd samt att det föreligger spridningsrisk till en byggnad placerad ungefär 8 meter norr om den brandutsatta byggnaden. Ungefär samtidigt som FIP ankommer till platsen ringer telefonen, det är en brandman i deltidsstyrkan som informerar om att deras släckbil inte startar. FIP meddelar detta till räddningscentralen som då omedelbart larmar ytterligare en station, Gimo. Fotografierna nedan är tagna 3 respektive 5 minuter efter FIP:ens ankomst. Översta fotot är taget söderifrån och nedersta är tagen västerifrån.



Figur 2 Bild tagen klockan 19:10, 3 minuter efter framkomst. Kök till vänster, hall i mitten och rum till höger i bild



Figur 3 Bild tagen 19:12, 5 minuter efter framkomst. Sovrum till nere till vänster och kök nere till höger i bild

Då byggnaden brinner så pass kraftigt bedöms den vara bortom räddning, FIP tar därmed beslut om att ankommande styrka ska fokusera på att skydda intilliggande byggnad, som i detta läget mottar kraftig strålningsvärme. 22 minuter efter larmet, det vill säga klockan 19:22, anländer styrkan från Bärby samt insatsledaren till platsen. Bärby får till uppdrag att förhindra brandspridning till den närmst belägna byggnaden genom vattenbegjutning. Efter ytterligare 9 minuter, 19:31, ankommer styrkan från Gimo till platsen.



Figur 4 Bild tagen 19:34, den hotade byggnaden till vänster i bild

De två styrkorna fokuserar på att skydda omgivningen från brandspridning samtidigt som de börjar dämpa ner branden i byggnaden. Runt 20:00 bedöms det akuta hotet om spridning till omgivningen vara eliminerat. Fortsatt inriktning blir nu bevakning och

vid behov vattenbegjutning av den brinnande byggnaden. Runt 21:30 bedöms branden ha begränsats så pass mycket att styrkor kan börja skickas hem och klockan 22:45 avslutas räddningstjänsten.



Figur 5 Bild tagen 21:40. Hela byggnaden är nedbrunnen

Konsekvenser av händelsen

- ████████-årsåldern saknad och förmodad omkommen i samband med branden.
- Hela villan nedbrunnen till grunden.

4. Analys

Då det brann så pass kraftigt vid räddningstjänstens framkomst och villan sedermera brann ner till grunden har det inte gått att säkerställa vare sig brandorsak eller primärbrandområde. Vad gäller primärbrandområde kan man dock från foton ovan dra slutsatsen att det bör ligga på den västra sidan av byggnaden, det vill säga den sida som innefattade kök och sovrum.

██████ som bodde i villan hade hemtjänst och använde rullator. Det bedöms inte som osannolikt att ██████ hade begränsade förutsättningar att kunna agera och sätta sig i säkerhet vid en brand. I de fall en individ själv inte har förutsättningar att skydda sig mot brand behöver samhället hjälpa till och brandskyddet i bostaden behöver anpassas efter individens behov. För att kunna identifiera vilka invånare som är särskilt riskutsatta och sedermera individanpassa brandskyddet hos dessa individer behöver en kommun ha en utarbetad strategi och systematik. Hemtjänsten i vissa kommuner använder sig av checklistor för att göra individuella riskanalyser och sedermera både identifiera riskbeteende och göra bedömningar kring behovet av ett stärkt brandskydd. I Östhammars kommun har denna typ av checklista börjat användas inom boendestöd, dock inte inom hemtjänsten. Det går inte att svara på om en sådan insats hade gjort någon skillnad i detta specifika fall. Däremot är det utredarens övertygelse att ett systematiskt arbete med identifiering av riskutsatta personer följt av individanpassade brandskyddsåtgärder minskar risken att riskutsatta personer omkommer vid en brand i sin bostad.

Grannen som larmade räddningstjänsten angav redan i SOS-samtalet att det var en fullt utvecklad brand och att det slog ut lågor genom fönsterna. Hur länge det brunnit i byggnaden innan dess att grannen upptäckte branden kan inte säkerställas. Men med tanke på informationen som gavs vid SOS-samtalet och vidare hur det såg ut vid brandförsvarets ankomst kan det dock konstateras att branden ej upptäcktes omedelbart efter brandstart.

FIP kvitterade larmet klockan 19:02:31 och var framme på olycksplats klockan 19:07:25, en körtid på ungefär 5 minuter. När FIP kom till platsen konstaterades att det var en fullt utvecklad villabrand. Detta bekräftas även av de foton som togs 3 respektive 5 minuter efter dennes ankomst till platsen, Figur 2 och Figur 3. Utifrån larmloggen framgår att larmet på Alundas släckbil kvitterades klockan 19:04:39, personalen hade vid detta klockslag alltså kommit till brandstationen och gjorde sig redo att köra till olycksplatsen. Med antagandet att styrkan var helt redo att åka ut klockan 19:04 och att körtiden för släckbilen varit samma som för FIP så hade Alundas styrka, med en fungerande släckbil, varit på plats tidigast klockan 19:09. Detta är 1 minut innan det första fotot är taget.

Med tanke på brandens omfattning vid denna tidpunkt så hade taktiken ej sett annorlunda ut än vad den sedermera blev när styrkan från Bärby kom på plats klockan 19:22, det vill säga förhindra brandspridning till omgivningen. Det bedöms att det redan vid FIP:ens framkomst brann så pass kraftigt att det inte fanns något liv kvar att rädda. Även om Alundas släckbil hade kommit på plats i anslutning till FIP hade brandförsvaret ej försökt ta sig in i byggnaden, både på grund av ovanstående samt på grund av risken för brandförsvarets egen personal.

5. Slutsatser och åtgärdsförslag

För att minska risken att riskutsatta personer omkommer vid en brand i sin bostad finns det en stor fördel i att kommunen arbetar aktivt med att verka för ett stärkt brandskydd för dessa individer. För att ge kommuner förutsättningar att arbeta med anpassning av brandskyddet hos särskilt utsatta individer i deras bostäder har MSB tillsammans med Socialstyrelsen tagit fram en vägledning, *Brandsäker bostad för alla*. Vägledningen syftar till att både stödja och inspirera kommuner att på ett systematiskt sätt både identifiera samt föreslå och erbjuda riskreducerande åtgärder till särskilt riskutsatta individer. Delar av Östhammars kommun har redan börjat arbeta med en checklista som hjälp vid bedömningen om behovet av ett stärkt brandskydd. Detta arbete bör spridas till samtliga hemtjänstutförare i kommunen så att alla dessa på ett systematiskt sätt kan identifiera och anpassa brandskyddet hos de särskilt riskutsatta individerna de har inom sitt område.

Att Alundas släckbil inte startade är självklart olyckligt och detta hade kunnat få en stor negativ påverkan på tredje person. Vid just denna specifika händelse är dock bedömningen att branden upptäcktes för sent och att det redan vid FIP:ens ankomst inte längre fanns något liv att rädda. Även om släckbilen fungerat och kommit på plats tidigare hade brandförsvarets taktik inte skiljt sig från vad som faktiskt sedan gjordes när Bärbys styrka kom till platsen.

Spridning av erfarenheter

Rapporten sänds till:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

Uppsala brandförsvaret, samtliga insatta befäl

Östhammars kommun, hemtjänsten